

Nr 21.

Av herr **Edberg m. fl.**, *angående skapande av ökad trygghet för hyressökande familjer med barn.*

Stagnationen på byggnadsmarknaden har inom flera samhällen förorsakat en mycket kännbar bostadsbrist. Alldeles speciellt har detta varit fallet i en del städer och industrisamhällen, vilkas folkmängd sedan krigsutbrottet avsevärt ökat, och där byggnadsproduktionen trots statligt stöd, många gånger av mycket betydande omfattning, ej tillnärmelsevis kunnat hålla jämna steg med inflyttningen. Bostadsbristen har å sin sida givetvis skapat en hel serie högst allvarliga problem, av vilka särskilt ett i hög grad påkallar statsmakternas uppmärksamhet.

Genom den starkt stegrade efterfrågan på bostäder få hyresvärdarna självfallet större möjligheter än tidigare att sovra bland de hyressökande. Därom vore i och för sig ingenting att säga därest det icke förhölle sig så, att denna sovring i första hand — för att icke säga så gott som uteslutande — komme att gå ut över familjer med barn. I ett stort antal fall ha sådana familjer avvisats av hyresvärdarna enbart under den motiveringen att man icke önskade barn i fastigheten. Fall ha också inträffat då uppsägning skett med samma motivering. Det bör i sammanhanget observeras, att detta icke enbart gällt beträffande s. k. barnrika familjer utan mycket ofta också i fråga om familjer med endast ett à två barn.

Gällande hyreslagstiftning lägger heller intet verksamt hinder i vägen för ett förfaringssätt av påtalat slag. Visserligen stadgas i § 38 hyreslagen, att hyresgäst äger uppbära skälig gottgörelse för de kostnader som äro förenade med flyttning från lägenheten, därest hyresvärden vägrat förlängning av hyresförhållandet "av sådan anledning att hans förfarande måste anses strida mot god sed i hyresförhållanden". Även om en uppsägning på ovan antydda grunder måste sägas stå i strid mot "god sed i hyresförhållanden" synes lagens nuvarande formulering icke erbjuda tillräcklig trygghet för familjer med barn. Den gottgörelse hyresgäst i ett fall som detta kan göra anspråk på är ju också, i de fall gottgörelse över huvud taget kommer i fråga, av begränsad omfattning och till föga båtnad då vederbörande familj på grund av rådande bostadsbrist är handikappad vid sökandet efter ny lägenhet. En skärpning av det ifrågavarande lagrummet synes därför böra övervägas till skydd för denna kategori av hyresgäster.

En sådan skärpning skulle emellertid, även om den bjöde ökad trygghet för familj med barn, som redan innehar lägenhet, icke förbättra situationen för hyressökande familjer med barn. Denna sida av problemet är likväl den allvarligaste och tarvar en alldeles speciell uppmärksamhet. En lösning därutav

torde heller icke kunna åstadkommas inom ramen för gällande hyreslag, som ju i stort sett endast reglerar förhållandena mellan parterna på hyresmarknaden sedan dessa över huvud taget blivit parter, d. v. s. efter kontrakts ingående. Det synes därför böra övervägas om inte berörda förhållande borde regleras genom särskild förordning, som givetvis kunde ges momentan karaktär och syfta till en reglering av förhållandet under period av allvarlig bostadsbrist (till sin karaktär sålunda närmast jämförbar med lagen av den 19 april 1940 om anstånd för vissa värnpliktiga med betalning av hyra m. m. samt lagen av den 14 oktober 1939 angående förbud för arbetstgares avskedande på grund av militärtjänstgöring). I en sådan förordning torde böra stadgas företrädesrätt för familj med barn till erhållande av hyresledig lägenhet. Att ett sådant stadgande skulle innebära ett visst intrång i rådande praxis om avtalsfrihet torde väga lätt i jämförelse med det vitala problem det här gäller och vara fullt på sin plats under ett skede av exceptionella förhållanden på bostadsmarknaden.

Allt propagerande i befolkningsfrågan blir i stor utsträckning endast slag i tomma luften så länge familjer med barn äro handikappade i konkurrensen på hyresmarknaden. Det bör därför vara av vitalt samhälleligt intresse att berörda problem skyndsamt löses.

Med stöd av vad ovan anförts hemställes därför,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsamt utredning rörande möjligheterna att skapa ökad trygghet för hyressökande familjer med barn, exempelvis genom särskild förordning med stadgande om företrädesrätt för sådan familj till hyresledig lägenhet, varvid jämväl bör övervägas en skärpning av bestämmelserna i § 38 hyreslagen till skydd för familjer med barn, vilka redan inneha lägenhet.

Stockholm den 17 januari 1942.

Rolf Edberg.

Adolf Wallentheim.

Torsten Nilsson.

Lars V. Lindén.